

Gedragscode raadsleden gemeente Echt-Susteren 2025

De raad van de gemeente Echt-Susteren,

gezien het voorstel van de burgemeester d.d. maandag 4 augustus 2025 met kenmerk D – 262150;

gelet op artikel 15 lid 3 Gemeentewet;

besluit

vast te stellen de:

Gedragscode raadsleden gemeente Echt-Susteren 2025

Inleiding / algemeen

Inwoners van de gemeente Echt-Susteren moeten kunnen vertrouwen op een betrouwbaar, eerlijk en transparant gemeentebestuur. Als gemeenteraadsleden van Echt-Susteren hechten we er dan ook aan om integer te zijn en integer te handelen.

Wij verstaan onder integer handelen: het adequaat en zorgvuldig uitoefenen van ons raadslidmaatschap. Dat houdt onder andere in dat we besluiten nemen in het algemeen belang van de gemeente, zonder dat onze persoonlijke of zakelijke belangen daarbij een rol spelen. In die zin vertalen we onze eigen volksvertegenwoordigende rol dan ook richting de hele gemeenschap, en niet in de richting van de individuele inwoner.

Integer handelen betekent ook dat we eerlijk handelen en transparant zijn daar waar dat kan, dus dat we zeggen wat we doen en doen wat we zeggen. Integriteit vraagt betrouwbaarheid. Er is geen verborgen agenda of 'doen alsof'. Integriteit laat ook de intentie zien waarmee wordt gehandeld. Het betekent dat we eerlijk en oprecht zijn en niet omkoopbaar of chantabel.

Wet- en regelgeving vormen de basis van ons handelen. Als regels ontbreken of niet voldoende duidelijk zijn, handelen we naar ons morele kompas. Deze gedragscode biedt daarbij handvatten om integer te handelen. Het geeft ons ook houvast in het maken van onze afwegingen, de code biedt ons een gezamenlijke norm, die helpt om integriteit onderdeel van gesprek te laten zijn en blijven.

We weten dat het begrip 'integriteit' gemakkelijk politiek te maken is, door het te gebruiken als stellingname tegen besluitvorming waar men het niet mee eens is, door een misplaatste opmerking of door het verspreiden van geruchten. Als gemeenteraadsleden waken we hiervoor en spreken we ons hiertegen uit. Het verbleekt immers het gesprek over de echte integriteitsdilemma's waar wij als raadsleden mee te maken hebben.

1. Reikwijdte en openbaarheid

Deze gedragscode geldt voor de raadsleden van de gemeente Echt-Susteren en is openbaar en online te raadplegen.

2. Omgangsvormen

We gaan als raadslid fatsoenlijk en respectvol om met inwoners, organisaties, collegeleden, ambtenaren en elkaar. We letten hierop in al onze uitingen. De vuistregel is: we behandelen anderen zoals we zelf behandeld willen worden. Hierop zijn we aanspreekbaar, zowel binnen de raad als daarbuiten. We maken onze afwegingen transparant, benoemen onze morele twijfels en laten zien hoe we daar mee omgaan. We staan daarbij voor gelijke behandeling van alle betrokkenen, zonder voorkeursbehandeling van bekenden of organisaties. Hierbij willen we elke schijn dat regels voor raads- of collegeleden anders zouden gelden of moeten worden uitgelegd, nadrukkelijk vermijden. Dit betekent dat we ons bewust zijn van onze invloed, formeel én informeel, en daar terughoudend en reflectief mee omgaan.

In ons gedrag is geen plaats voor ongewenste omgangsvormen of grensoverschrijdend en intimiderend gedrag zoals bijvoorbeeld hinderlijk gedrag, intimidatie, dubbelzinnige opmerkingen, handtastelijkheden, agressie, pesten en discriminatie. We onderkennen dat ook gedrag zoals seksuele toespelingen of kleinerende opmerkingen, zelfs als deze impliciet of "grappig" bedoeld zijn, afbreuk doen aan sociale veiligheid en respect. Ook non-verbaal gedrag of online gedrag valt hieronder. We spreken ons hier actief uit over ongewenst gedrag en durven elkaar op respectvolle wijze aan te spreken. Daarbij hanteren we geen dubbele maat, ook niet ten aanzien van leden van het college of de raad zelf. We constateren dat het altijd de ontvanger is, die bij ongewenst gedrag de norm bepaalt, en niet de zender.

3. Aanspreekcultuur en voorbeeldgedrag

We zijn zelfbewuste raadsleden waardoor we verantwoordelijkheid voor ons gedrag nemen, daarop aanspreekbaar zijn en ook elkaar hier op aanspreken. Dit aanspreken geldt ten aanzien van al het gedrag dat mogelijk strijdig is met deze gedragscode.

Wij als raadsleden zijn vertegenwoordigers van de inwoners in onze gemeente en hebben dus per definitie een voorbeeldfunctie. Dit voorbeeldgedrag geldt t.a.v. inwoners, collegeleden en ambtenaren waarbij respect, inclusie en sociale veiligheid centraal staan. Hier zijn we ons altijd van bewust, ook als we niet 'in functie' zijn.

4. Bestuurlijk-ambtelijke verhoudingen

Als raadsleden respecteren we de professionele rol, deskundigheid en onafhankelijkheid van de ambtelijke organisatie. Dit betekent ook dat we niet uit eigener beweging contact zoeken, laat staan druk uitoefenen op of opdrachten geven aan ambtenaren van de gemeente Echt-Susteren, om zo te voorkomen dat hun onafhankelijke positie in gevaar komt.

5. Nevenfuncties

Wij als raadsleden staan midden in de samenleving van Echt-Susteren en combineren het raadswerk vaak met velerlei werk- en privéactiviteiten in de eigen gemeente. Het uitvoeren van nevenfuncties hoort hierbij en getuigt bovenal van een positieve betrokkenheid bij de gemeenschap. Over onze nevenfuncties en de mogelijke vergoeding daarvoor zijn we transparant: deze worden gepubliceerd bij ons profiel op de gemeentelijke website.

Dit geldt voor alle formele en informele nevenfuncties, zoals adviesrollen of (bestuurs-)functies bij lokale verenigingen. Als raadsleden zorgen we er overigens zelf voor dat dit overzicht actueel blijft door wijzigingen tijdig te melden bij de griffier.

Omdat niet elke nevenfunctie passend is bij het raadslidmaatschap, komen we bij de aanvaarding van elke nevenfunctie tot de volgende conclusies:

- De nevenfunctie is niet in strijd met art. 15 van de Gemeentewet (zie inhoudelijke toelichting nr. 1).
- De nevenfunctie is niet in strijd met of doet geen afbreuk aan het belang van de gemeente (zie inhoudelijke toelichting nr. 2).
- De nevenfunctie staat een goede uitoefening van het raadslidmaatschap niet in de weg (zie inhoudelijke toelichting nr. 3).

6. Scheiden van belangen

Algemeen:

In het werk als raadslid staat het belang van de gemeente Echt-Susteren altijd voorop. We voorkomen daarbij dat het algemene gemeentelijk belang vermengd wordt met ons persoonlijk belang. Een persoonlijk belang kan voortkomen uit een (neven-)functie, maar ook uit banden met vrienden, familie, bedrijven of organisaties. Ook tegenover anderen willen we duidelijk maken dat we onze persoonlijke belangen *niet* mee laten wegen in de besluiten die we nemen. Op die manier voorkomen we dat zelfs maar de schijn van belangenverstrengeling ontstaat.

Om deze reden:

- a. Gaan we zelf na of we een zuiver en objectief besluit kunnen nemen in het *algemeen gemeentelijk belang*. Hierbij bedenken we ook hoe een buitenstaander naar ons en ons handelen zou kunnen kijken en of onze keuze goed uit te leggen is.
- b. Zijn we open en transparant over *persoonlijke belangen* (zie inhoudelijke toelichting nr. 4). Zodra hiervan sprake is, ook als er nog geen sprake is van formele besluitvorming, melden we dit binnen aan de burgemeester en/of bij de griffier.
- c. Voeren we niet het woord of stemmen we niet mee bij besluiten waar we een *direct persoonlijk belang* bij hebben. In veruit de meeste gevallen van een persoonlijk belang betekent dit echter, gelet op de jurisprudentie op dit vlak, dat we wél moeten meestemmen. Een direct persoonlijk belang maken we duidelijk en zichtbaar door dit voorafgaand aan de vergadering te melden aan de griffier en de voorzitter van de gemeenteraad. Tijdens de behandeling van het betreffende agendapunt zal het raadslid aangeven zich te zullen onthouden van woordvoering en stemming.
- d. Vullen we de *ombudsfunctie* als raadslid in door informatie over te dragen aan onze inwoners en gemeentelijke procedures te verduidelijken, maar *treden we niet in de rol van tegenpartij* van de gemeente.

- e. We helpen inwoners graag bij het onder de aandacht brengen van specifieke vragen, *zonder daarbij het algemeen belang uit het oog te verliezen*. Van alle gestelde vragen en antwoorden wordt een register bijgehouden.
- f. Zijn we transparant over eigen financiële belangen in ondernemingen en organisaties, waarmee de gemeente een zakelijke relatie heeft. Deze worden gemeld bij de griffier. Deze opgaven zijn openbaar en door derden te raadplegen door deze op te vragen bij de griffier.

Gebruik van positie en informele invloed:

We realiseren ons dat we als raadsleden beschikken over een bijzondere positie en gezag hebben, ook buiten formele structuren om. We zullen daarom nooit extra aandacht vragen voor een aanvraag van een bekende, informeel ambtenaren proberen te beïnvloeden of beleidsinformatie delen buiten de gemeenteraad om. Ook als er namelijk geen formele belangenverstrengeling is, kan enkel door het zijn van raadslid, gemakkelijk de schijn van bevoordeling of machtsmisbruik ontstaan. We zijn ons bewust van deze asymmetrie en vermijden elk handelen dat de indruk wekt van voorkeursbehandeling, hoe klein ook.

7. Omgaan met informatie

Met de informatie die we vanuit ons ambt als raadslid krijgen gaan we zorgvuldig om: we bewaren de informatie veilig en gebruiken dit alleen voor de uitoefening van ons werk. We krijgen namelijk veel informatie om goede besluiten te kunnen nemen, soms zelfs onder geheimhouding. We zullen de informatie die we vanuit ons ambt hebben, nooit gebruiken om daar zelf voordeel uit te halen, of om anderen een voordeel mee te geven. Dit geldt ook voor informatie die op zichzelf niet geheim is, maar op het moment van verkrijging en gebruik nog niet kenbaar is voor anderen. Inwoners en organisaties in Echt-Susteren hebben immers recht op een gelijke informatiepositie.

Informatie die geheim is of informatie waarvan we het vertrouwelijke karakter kennen of redelijkerwijs moeten vermoeden deze geheim te houden, delen we niet met anderen. Wij houden ons als raadsleden ook op sociale media en in privé-communicatie aan de in deze gedragscode afgesproken regels. We zijn ons ervan bewust dat op sociale media allerlei grenzen, bijvoorbeeld tussen publiek en privé, vervagen dus we houden terdege rekening met de risico's die het gebruik van sociale media meebrengt voor de uitoefening van onze functie als raadslid.

8 . Geschenken, giften en diensten

We zijn ons er terdege van bewust dat het als raadslid van belang is om onafhankelijk en onpartijdig te kunnen oordelen. We nemen dan ook geen giften en geschenken aan die deze onafhankelijk- en/of onpartijdigheid in gevaar kunnen brengen. We accepteren geen geschenken met een waarde van boven de € 100. Van giften en geschenken die we als raadslid ontvangen doen we melding bij de griffier. Het aannemen van geld is nooit acceptabel. Indien dit toch gebeurt doen we daarvan melding bij de griffier en sturen we het terug aan de gever. Als terugsturen niet mogelijk is leveren we het in bij de griffier en wordt er een gemeentelijke bestemming voor gezocht.

We zijn extra alert op giften of geschenken rondom besluitvormingsmomenten of in verkiezingsperiodes. Deze kunnen, ook onbedoeld, leiden tot de schijn van belangenverstrengeling. De bedoeling van de gever en timing van de gift zijn belangrijke voorwaarden om geschenken en giften wel of niet aan te nemen. Ook of de gift proportioneel is gezien de reden voor het aanbieden ervan, is een criterium.

9. Excursies – uitnodigingen

Uitnodigingen van externe partijen nemen wij alleen aan als deze niet boven de waarde van € 100 uitkomen en deze expliciet bijdragen aan ons functioneren als raadslid. Door scherp te zijn op mogelijke voordelen voor de andere partij, voorkomen we dat er tegenprestaties verwacht worden voor de uitnodiging, of dat de schijn hiervan kan ontstaan.

We zijn extra alert op uitnodigingen rondom besluitvormingsmomenten of in verkiezingsperiodes. Deze kunnen, ook onbedoeld, leiden tot de schijn van belangenverstrengeling. De bedoeling van de gever en timing van de uitnodiging zijn belangrijke voorwaarden om deze wel of niet aan te nemen. Ook of de uitnodiging proportioneel is gezien de reden voor het aanbieden ervan, is een criterium.

10. Gebruik van voorzieningen van de gemeente

Wij maken als raadsleden geen gebruik van personele inzet van ambtenaren of van voorzieningen en eigendommen van de gemeente, tenzij dit volgens interne regels is toegestaan of dit aan ons in het kader van de uitvoering van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers ter beschikking is gesteld.

11. Declaraties

Wij ontvangen als raadsleden maandelijks een raadswedde en een onkostenvergoeding. Noodzakelijke kosten die we maken in de uitoefening van onze functie, maar die niet door deze onkostenvergoeding worden gedekt, declareren we op de in de gemeente gebruikelijke wijze.

12. Uitvoering gedragscode

Integriteit gaat om zelfbewustzijn en eigen verantwoordelijkheid, maar is ook een gedeelde verantwoordelijkheid van de hele gemeenteraad. We zorgen ervoor dat we integriteit doorlopend onderwerp van gesprek binnen de raad laten zijn, in elk geval tijdens de tweejaarlijkse heidagen voor de raad, waarbij binnen het onderwerp integriteit kan worden gereflecteerd op integriteitsdilemma's die we zijn tegengekomen in ons werk.

Bij aanvang van het raadslidmaatschap worden de nevenfuncties in ogenschouw genomen om mogelijke risico's in beeld te brengen. Deze worden besproken met de burgemeester en de griffier.

Deze gedragscode kan niet in alle dilemma's voorzien. Daarom is het belangrijk om open naar elkaar te zijn en het gesprek met elkaar te blijven voeren. Als een raadslid twijfelt over de juistheid van handelen van zichzelf of de ander, kan hij of zij het onderwerp bijvoorbeeld bespreken binnen de eigen fractie, met de fractievoorzitter of met de burgemeester en/of de griffier. Indien onduidelijk is of een activiteit binnen de kaders van deze code valt, geldt altijd: 'bij twijfel, overleg'.

Als er vermoedens zijn van een integriteitsschending door een raadslid, een wethouder of de burgemeester, en deze niet (meer) besproken kunnen worden met het raadslid, wordt hiervan een melding gemaakt bij de burgemeester. De burgemeester zal vervolgens conform het protocol bestuurlijke integriteit Echt-Susteren 2026 opvolging geven aan de melding.

13. Intrekking oude code

De 'Integriteitcode gemeenteraad' vastgesteld op 10 mei 2007 wordt ingetrokken.

14. Citeertitel en inwerkingtreding

Deze gedragscode kan worden aangehaald als "Gedragscode raadsleden gemeente Echt-Susteren 2025" en treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 25 september 2025,

De raad voornoemd,

Griffier

Voorzitter